

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)

Saksbehandler, innvalgstelefon

Rebecca Melby-Tørå, 37 01 75 97

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Høringsuttalelse til søknader fra Glitre Nett, Statnett og N01 Utilities om konsesjon i Vennesla kommune

Vi viser til oversendelse datert 07.04.2025 fra NVE hvor vi bes om uttalelse til søknader fra Statnett, Glitre Nett og N01 Utilities om konsesjon.

Bakgrunn

Saken gjelder høring av tre konsesjonssøknader fra Statnett, Glitre Nett og N01 Utilities etter energiloven § 3-1. Søknadene omfatter blant annet ny Stemmen transformatorstasjon og koblingsstasjon, diverse omlegging av kraftledninger samt elektrisk anlegg til N01 Utilities sin næringsvirksomhet på Stølen i Vennesla kommune.

Området er regulert gjennom områderegulering for gnr/bnr. 26/26 m.fl. - N01 Stølen, vedtatt i 2016.

Statsforvalteren skal med hjemmel i energiloven § 2-1 få konsesjonssaker oversendt til uttalelse. Statsforvalteren skal bidra til at nasjonale og regionale føringer blir lagt til grunn i konsesjonsprosessen.

Innspill fra Statsforvalteren

Naturmangfoldlovens (nml) prinsipper §§ 8-12 for offentlig beslutningstaking utgjør en vesentlig del av beslutningsgrunnlaget. Det er NVE som skal vurdere prinsippene i sin begrunnelse i konsesjonsvedtaket, men anbefalt praksis er at de naturfaglige vurderingene i konsekvensutredningen knyttes opp mot prinsippene, slik at disse følger høringsdokumentene. Konfliktnivået med viktige regionale og/eller nasjonale miljøinteresser på klima og natur må fremkomme tydelig, herunder en faglig begrunnet vurdering av samlet belastning for relevante

naturverdier, jf. nml § 9. Konsekvensene for arter og naturtyper må vurderes opp mot nasjonale forvaltningsmål, jf. nml §§ 4 og 5.

Vi har mottatt tre søknader om konsesjon for ny Stemmen transformatorstasjon og koblingsstasjon, diverse omlegging av kraftledninger samt elektrisk anlegg til N01 Utilities sin næringsvirksomhet. Tiltakene henger sammen og er oversendt fra NVE som en høringssak. Vi uttaler oss til alle tre søknadene i dette brevet.

Generelt ser vi at samtlige søknader har mangelfulle vurderinger av konsekvensene for klima og natur, feil bruk av metodikk og 0-alternativ, slik at de faktiske konsekvensene for klima og natur av omsøkte tiltak ikke er riktig fremstilt. Så langt vi kan se er det ikke foretatt en helhetlig vurdering (samlet belastning, jf. nml § 10) for alle tiltakene i de tre søknadene. Kunnskapsgrunnlaget ansees med dette som mangelfullt. Vi viser til rundskriv T-2/16 revidert 26.05.2025 som sier at «*Manglende kartlegging eller synliggjøring av verdier og interesser vil vanligvis ikke gi grunnlag for innsigelser i seg selv, dersom den ikke gir mangelfullt beslutningsgrunnlag for ny arealbruk.*».

Søknad fra Statnett

Statnett søker om etablering av ny transformatorstasjon, Stemmen. De søker også om å erstatte eksisterende luftlinje med ny ca. 2,5 km dobbelt luftlinje fra Kristiansands transformatorstasjon til nye Stemmen transformatorstasjon samt omlegging av 500 meter av Kvinesdal-Kristiansand ledningen inn mot transformatorstasjonen. Det skal også nedlegges og saneres noen anlegg inne på Kristiansands transformatorstasjon. Videre søkes det om permanente hjelpeanlegg som omlegging av ca. 100 m vei, Stølevegen, og ca. 500 m ny vei inn til stasjonsområdet. Det søkes om midlertidig hjelpeanlegg som 3 anleggsplasser og 5 anleggsveier. Statnett søker også på vegne av Glitre Nett om konsesjon for bygging og drift av ny koblingsstasjon inne på område for Stemmen transformatorstasjon. Det står i søknaden at det vil bli utført nødvendig skogrydding i ledningstraseen og til landingsplass for helikopter på ca. 0,5 daa i nærheten av mastepunktene.

Transformatorstasjonen skal plasseres delvis innenfor regulert næringsområde (delområdet BN2) og delvis innenfor regulert LNF-formål (delområde L3), og er således ikke i tråd med områdeplanen. Omsøkte dobbel luftlinjene går hovedsakelig langs veinettet i nord og nordvest i regulerte grøntområder med hensynsoner for friluftsliv og bevaring av naturmiljø.

Det fremgår av søknaden at kunnskapsgrunnlaget for vurdering av naturmangfold er hentet fra konsekvensutredningen for områdeplanen og søk i relevante databaser som Naturbase. Vedlagt søknaden ligger en rapport med utredning av naturmiljøet og konsekvensene av omsøkte luftlinje, utført av Norconsult. I utredningens oppsummering av påvirkning og konsekvens for naturverdiene av omsøkte luftledning står det følgende:

Den negative påvirkningen på naturtypene vil ikke medføre at lokalitetenes verdi reduseres, fordi påvirkningen er så liten arealmessig. For orrfugl vil den samlede belastningen på det gjenværende leikområdet bli større. For naturtypene og leikområdet vurderes konsekvensen til 1 minus. For de øvrige kjente verdiene er konsekvensen ubetydelig.

Ledningstraseen går som nevnt langs eksisterende veinett, Støleveien. På nord- og vestsiden av Støleveien er det arealer med myr og vassdrag. Vi minner derfor om at tiltak i vassdrag er søknadspliktig etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Langs ledningstraseen skal det lages et ryddebelte. Vi minner derfor om at fjerning av kantvegetasjon også er søknadspliktig. Jf. vannressursloven § 11. Det er ikke gitt at man får nødvendige tillatelser etter nevnte lovverk selv om tiltakene er avklart etter energiloven eller plan- og bygningsloven.

Område har etter at områdeplanen ble vedtatt i 2016 vært NIN-kartlagt (2021). Vi ser av Naturbase at tilnærmet hele delområdet BN2 og det aktuelle arealer i delområdet L3 er registret med naturtype *Gammel furuskog med gamle trær*. Naturtypen har sentral økosystemfunksjon og er registret med både høy og svært høy kvalitet. Vi kan imidlertid ikke se at det er foretatt en egen utredning av naturmiljø og konsekvenser av omsøkte transformatorstasjon, noe som må ansees som en vesentlig mangel. I søknaden legges det til grunn at konsekvensene for naturmiljø for omsøkt transformatorstasjon er liten, da store deler av naturtypen uansett vil gå tapt som følge av at det aktuelle arealet i hovedsak er regulert til utbygging (delområde BN2).

I den forbindelse viser vi til tolkningsuttalelse fra [Regjeringen.no av 20-05-2025](https://www.regjeringen.no/no/2025/05/20/uttalelse-til-kommunale-og-distriktsdepartementet-til-soknader-til-utbygging-av-transformatorstasjon-i-0-alternativet). Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har den 20.05.2025, på bakgrunn av spørsmål fra Karmøy kommune utgitt en tolkningsuttalelse om hva som skal defineres i 0-alternativet. Departementet skriver i sin tolkning av 0-alternativet blant annet at:

«På bakgrunn av rettskildebildet gjengitt over finner departementet at beskrivelsen av nullalternativet etter § 20 skal omfatte hvordan den faktiske miljøtilstanden antas å utvikle seg dersom den nye planen ikke gjennomføres. Der det er relevant bør beskrivelsen i tillegg omfatte antatt utvikling dersom området utvikles i tråd med gjeldende plan. Departementet mener det i slike tilfeller må vurderes konkret om den gjeldende planen er et realistisk alternativ. I den konkrete vurderingen av om gjeldende plan gir uttrykk for en realistisk arealbruk, vil det være sentralt om det etter planens vedtakelse har kommet nye, relevante styringsdokumenter eller ny, relevant kunnskap. Planens alder vil også inngå som et relevant moment i denne vurderingen.»

Videre skriver KDD følgende om konsekvensutredning:

«Når det er sagt, erfarer departementet at det ofte legges uforholdsmessig mye vekt på gjeldende plangrunnlag ved fremstillingen av konsekvens av nye planforslag. Departementet vil understreke at beskrivelsen av antatt utvikling hvis planen eller tiltaket ikke gjennomføres (nullalternativet), kun skal være en referanseramme for vurderingen av planforslaget. Konsekvensutredningen skal alltid gi en beskrivelse av den nåværende miljøtilstanden etter § 20. Den skal også vise planforslagets konsekvenser opp mot de verdiene som blir berørt, jf. § 21.»

Vi viser til KDD's tolkningsuttalelse i sin helhet.

Områdeplanen er fra 2016 og har ingen bestemmelse med krav om detaljregulering. Områdeplanen hjemler dermed direkte utbygging og deler av områdeplanen er bebygd og/eller er påbegynt utbygging. Vi er av den oppfatning at et av alternativene vil kunne bero på forventet utvikling i tråd med gjeldene områdeplan. Kommunal- og distriktsdepartementet presiserer at konsekvensutredningen skal vise konsekvensene knyttet opp til nåværende miljøtilstand og de verdiene som blir berørt. Da 0-alternativet i søknadene kun baseres på forventet utvikling av gjeldende plangrunnlag og ikke nåværende miljøtilstand, medfører det at konsekvensene for klima og miljø av omsøkte tiltak undergraves. Det er svært uheldig med tanke på blant annet medvirkning og som beslutningsgrunnlag.

Det er foretatt vurderinger av alternativ lokalisering for tiltakene – hvilket er positivt. For transformatorstasjonen er det vurdert 3 lokaliteter. Alternativ 2 er lokalisert nord for omsøkte plassering og ligger utenfor områdeplanen. Området for alternativ 2 er så langt vi kan se ikke naturkartlagt fra før eller i forbindelse med aktuelle søknad. Likevel er det i søknaden konkludert med at konsekvensen for naturmangfoldet er større ved valg av alternativ 2 enn for omsøkt plassering hvor det er kjent at natur av nasjonal verdi vil gå tapt. Vi kan ikke se at det fremgår noen faglig forklaring på denne påstanden, noe som må anses som en mangel ved søknaden.

Søknad fra Glitre Nett

Som nevnt over søker Statnett på vegne av Glitre Nett om ny koblingsstasjon som en del av det samlede stasjonsanlegget. Dette medføre behov for omlegging av flere kraftledninger. Glitre Nett søker derfor om å erstatte deler av eksisterende kraftledning med ny 1,5 km dobbel luftledning, erstatte 700 meter luftledning med 700 meter jordkabel og erstatte 100 meter luftledning med 100 meter jordkabel. Det er utført konsekvensutredning og det foreligger fagrapporter for naturmangfold og vann, landskap, friluftsliv og kulturminner.

I søknaden står det blant annet følgende: «... er det mange områder med stor verdi for naturmangfold på Støleheia. De fleste av disse områdene er imidlertid vedtatt utbygd til næringsformål, og inngår i nullalternativet.». Videre fremgår det at omsøkte ledningstrase går gjennom områder med naturtype *Gammel furuskog med gamle trær*. Naturtypen vil bli berørt av hogst i ledningens ryddebelt. Samlet konsekvens for naturmangfold er vurdert til å være «noe negativ». For vurdering av konsekvensen for naturmangfold er det lagt til grunn at planlagte tiltak i stor grad går gjennom arealer regulert til utbygging.

Også her er 0-alternativet tatt utgangspunkt i at området er regulert og at store deler av området dermed uansett vil endre status fra dagens miljøtilstand. Jf. våre vurderinger over gir dette et ufullstendig og til dels feilaktig beslutningsgrunnlag, og bør rettes opp.

Søknad fra N01 Utilities

Det har pågått en lengere prosess med utvikling av industriområdet for datasenter, N01 Campus i Vennesla kommune. Dette har resultert i at det nå er sendt inne tre søknader om konsesjon på en samordnet løsning. I hovedsak søker N01 Utilities om nye egne stasjonsanlegg, felter i Statnett sine stasjoner, ledningsanlegg og utvidet områdekonsesjon.

Det meste av det omsøkte anlegget skal anlegges på Bulks eiendom som er regulert til datasenter og vil ifølge søknaden utgjøre et areal på ca. 38 dekar. Vi ser av flyfoto at områdeplanens delområde BI4 allerede er bearbeidet. Slik vi forstår søknaden består gjeldende områdekonsesjonen av BI1, 2, 3 og 4. Omsøkte utvidelse av områdekonsesjonen utgjør nytt delområde BI5.

I forbindelse med utarbeidelse av søknaden har N01 Utilities engasjert Rambøll for å gjennomføre en naturkartlegging av delområdet BI5. Rambøll legger til grunn at Miljødirektoratets kartlegging i 2021 av naturtypen *Gammel furuskog med gamle trær* ikke er riktig, grunnet egne observasjoner av for få trær med alder over 200 år. I tillegg legges det til grunn at naturtypen uansett vil gå tapt som følge av at området er regulert til utbygging slik at de omsøkte anleggene ikke vil ha ytterligere konsekvens for naturtypene. 0-alternativet er dermed også i denne søknaden angitt som regulert arealbruk gjennom vedtatte planer fremfor dagens miljøtilstand, og bidrar også her til å gi et feilaktig beslutningsgrunnlag. Dette bør rettes opp.

Vi gjør oppmerksom på at dersom vi skal legge Rambølls naturkartlegging til grunn må den meldes inn til og verifiseres av Miljødirektoratet, slik at Naturbase oppdateres/endres. Inntil dette foreligger er det naturverdiene slik de er angitt i Naturbase som skal legges til grunn. Av Naturbase fremgår at store naturverdier av nasjonal verdi gå tapt som følge av omsøkte utvidelse av områdekonsesjon og nedbygging av delområdet BI5, og dette bør unngås så langt det er mulig.

Samlet vurdering

Vi viser til de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12, jf. § 7. Etter vår vurdering er det mangler i kunnskapsgrunnlaget (§ 8), og føre-var-prinsippet i § 9 skal dermed tillegges vekt. Videre kan vi ikke se at det er foretatt vurderinger av samlet belastning av alle omsøkte tiltak i de tre søknadene, og vi mener at nml § 10 ikke er oppfylt. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og alternativ lokalisering anser vi også bare som delvis behandlet. Vi viser her til Miljødirektoratets tiltakshierarki for avbøtende tiltak, se M-1941. Å unngå nedbygging av natur har høyest effekt og skal prioriteres høyest. Viktig natur og økologiske funksjonsområder for arter skal ivaretas og vurdering av alternativ lokalisering skal fremgå. Vi ber om at NVE foretar en mer utførlig behandling av tiltakenes samlede påvirkning i henhold til nml §§ 8-12, jf. § 7.

Vi viser til rundskriv T-2/16 punkt 3.8 hvor det fremgår at innsigelse skal vurderes dersom planforslaget er i konflikt med naturtyper med sentral økosystemfunksjon med minst moderat lokalitetskvalitet kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks. I T-2/16 punkt 2 fremgår det at dersom et planforslag berører nasjonale eller vesentlige regionale klima- og miljøinteresser kan innsigelse vurderes, jamfør plan- og bygningsloven § 5-4. Det vil imidlertid bero på en konkret vurdering i den enkelte sak om en innsigelse skal fremmes. Innsigelsesmyndigheten skal legge punkt 2 bokstav a) – e) til grunn i slik vurdering.

Det fremgår av søknadene at det har vært en pågående prosess siden vedtak av områdeplanen for å utvikle området og legge til rette for datalagringssenter, øke kapasiteten for strømforsyning til kristiansandsområdet og sikre strømforsyningen vestover i Agder. I tillegg legges det til rette for

kapasitet for å ta imot kraft fra fremtidig havvind. Ut fra dette anser vi omsøkte tiltak å ha betydelig samfunnsnytte.

Vi legger også vekt på at utvikling av området har pågått over tid, og at forutsigbarheten i slike langsiktige samfunnsnyttige prosjekter er viktig. Vi vet nok om nåværende miljøtilstand jf. Naturbase, til å si at store deler av registret nasjonalt viktig naturtype går tapt som følge av omsøkte tiltak. I tillegg vil noe nasjonalt og/eller regionalt viktig natur bli berørt/forringet. Vi understreker at det er svært uheldig at den faktiske konsekvensen av omsøkte tiltak ikke fremstilles riktig i søknadene. Ut fra dette mener vi vilkårene for at kan det fremmes innsigelse er oppfylt. Samtidig bygger konsesjonssakene på en områdeplan vedtatt i 2016 uten ytterligere plankrav før utbygging. Dette innebærer at det ikke kan fremmes innsigelse i medhold av plan- og bygningsloven, og at det kun er fordi de omsøkte tiltakene er konsesjonspliktige, at det er utløst ny behandling med mulighet for å fremme innsigelse. På tross av at ny kunnskap viser store naturverdier i området og naturverdiene systematisk undervurderes i utredningene, legger vi betydelig vekt på at området kan bygges ut uten ytterligere planprosess og tiltakets samfunnsmessige nytte i vurderingen av om det skal fremmes innsigelse.

På bakgrunn av vurderingene over fremmer vi ikke innsigelse. Vi gir imidlertid **sterkt faglig råd** om at det ved utarbeidelse av detaljplanen etterstrebes å ivareta mer areal med ovennevnte naturtyper samt leikområde for orrfugl, bevarer kantvegetasjon av betydning for naturmiljø og vassdraget, og at trase for luftledninger justeres slik at man unngår arealer med natur av vesentlig regional eller nasjonal verdi.

Videre ber vi NVE om å sikre at avbøtende tiltak for naturmangfold nevnt i søknadene følges opp ved utarbeidelse av detaljplanen. Når det gjelder registrerte fremmedarter i området ber vi NVE sette vilkår om at det utarbeides en egen plan med beskrivelse av forsvarlig håndtering for å unngå spredning, jf. *forskrift om fremmede organismer* kapittel 5 *Krav til aktsomhet og til virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede organismer*.

Med hilsen

Thomas Christian Kiland-Langeland (e.f.)
fung. seksjonsleder plan
Seksjon plan

Rebecca Melby-Tørå
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

AGDER FYLKESKOMMUNE

Postboks 788 Stoa

4809

ARENDAL